

Universul Literar

PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 100 lei. în străinătate pe un an 200 lei.

Clipe de groază

(Vezi explicația în text).

Romanul îmbogățitului de războiu

N'a apărut până acum la noi un roman de moravuri, în care să se răsfrângă viața socială de după războiu. În Franța a apărut cu mult șgonet, „*La garçonne*”, și a dat prilej unor critici violente, iar Victor Marguérite s'a ales cu ostracismul Cancelariei Ordinului, asigurând însă, „*Băețoaiiei*” (traducere mai dreaptă de cât „*Băețoaiiei*”) un succes literar și de librărie extraordinar. Admiratorii și detractorii lui Marguérite s'au împărțit în două lagăre combatante, unii decretând romanul ca moral, alții socotindu-l pornografic și deci imoral. După cum se vede, lupii moralisti nu lipsesc din nici o țară, și nu știm dacă puritanismul unora a fost motivul detractării, sau faptul că Victor Marguérite a desvăluit cu cavalerescă sinceritate perdeaua de ipocrizie, ce ascunde galeriei viața de culise și budoar a stratului înalt social. Nu ținem ca, în perspectivele acestei cronici, să punem și noi în discuțiune o problemă desbătută și răsbătută de atâtea ori.

Ne gândim numai că și societatea noastră românească de după războiu e susceptibilă de o analiză profund psihologică în cadrul unui roman. Această operă, pe care scriitorul acestor rânduri n'are timp sau, poate, nici talentul ori priceperea s'o facă, pretinde un spirit de observațiune caracteristic, o putere profundă de analiză un isvor nesecat de posibilități stilistice, care, toate laolaltă, să dea

la iveală o satiră puternică, în chip de roman artistic, și să fie în același timp, oglinda credincioasă a realității portbelice dela noi.

Romanul îmbogățitului de războiu ar pune la ordinea zilei probleme mari economico-sociale și financiare, unele de natură pur educativă, altele în ce privește falsificarea noțiunii valorilor în toate domeniile și ale gândirii umane în variatele expresiuni ale vieții.

Imbrățișând deopotrivă satele și orașele, pornind din coliba mizeriei ca să ajungi în palatul desfrâului, trecând prin cabinetele inimse ale puterilor zilei, descriind procesul marelui finanțe și al întregii gospodării industriale, împletind cu măiestrie aspectele birocratice, în legătură cu abuzurile de tot felul, ce se fac în lumea administrativă, s'ar putea, cu dibăcie în țesătura intrigei și conducerea firului din roman, înfăptui o operă de artă curat românească și durabilă.

Cine va fi însă îndrăznețul, care să atace un subiect atât de vast? Cine posedă și știe să combine un material atât de împrăștiat și încă atât de complex?

Acestui mare scriitor i-ar reveni cinstea să i se caute încă în viață pedestalul statuei.

Nu știa fusă dacă acest mare gânditor al neamului s'a născut.

L. I.

chiar în limba franceză sunt vorbe populare grecești antice.

Lămurit acest adevăr, cuvintele nelatine trebuiau căutate în clasică greacă, unde aflăm numiri de plante, flori, arbori, animale, pești; zoticăți din basme și superstiții; iadul și ra-ul; instrumente de muzică, doina, hora; măsuri: stânjen, litra; acțiuni: lipi, lovi, mânji, pătimi, lămuri; adverbe: măcar, gata, da, etc. etc. Iar dacă unele sunt și la slavi, trebuia văzut care formă se apropie de clasică, de ex. *gatu* din gr. *kata*=complect, dă pe *găti*, *pregăti*, *pregătire*; iar slavii zic *gotovo*, (cit *gotovo*), *prigotoviti*, *prigotovlenie*... Și un profan vede aici apropierea vorbei române de clasică greacă și că diformarea slavă nu putea da vorba română. Sau gr. *labe*, rom. *labă*, sl. *lapa*: ori lat. *vere dignus*, rom. *vednic*, sl. *vedniti*. Dar ungar *palacsinta*, plăcinta, *karacsony*, crăciune (creaciune = naștere) și alte asemenea.

Elementul dac s'a afirmat când au apărut în Dacia alăcătuiri politice, cu numiri ca: *Panonia* și *panate* (banate din gr. ant. *pan*=general, total (rom. *ban*) de unde *subpan*, jupan, *vicepan*, fișpan; *voe-votes* (voevod) = conducător la bătaie; *vodă* (*votes*), conducător. Apoi multe vorbe din epoca primă creștină, având baze latine ca: *duh*, *jerțfă*, *sfânt*, *slavă*, au trecut și la slavi, în cât vorbe ardev arat slave avem puține; unele sunt rusești dela oștile ce treceau prin țară. Avem apoi cuvinte grecești în biserică și câteva grecești din epoca fanariotă, precum avem și cuvintele noi mai ales din limba franceză.

O mare greutate a fost de a înlătura erori ce prinsese temein, de ex.: *pădure* din lat. *paludem* baltă (!) când *pădure* și *codru* au prefixe gr. ant. *po*, *ko*, urmate de *dur*, *dru* lemn, arbor, stejar: sau vorba *înșela* (a pune șaua !?) când este lat. *in-celare*. Câtă cercetare apoi pentru a identifica vorbele cu origină necunoscută, ca *omăt*, din lat. *himatus* (imat) ca și *carna*, din *hiberna*, ambele cu baza *him* sanscrit, ce înseamnă ninsoare. Și câte alte minunate vorbe.

Așa cercetată, limba română apare cu alt prestigiu și explică rezistența neamului nostru. Am arătat mai pe larg într-o broșură trimisă la diferiți intelectuali și am primit multe îndemnuri de a publica noul dicționar al l. române astfel întocmit: dar înfăptuirea cere sprijinul vre unui suflet ales, de bun român, dornic de înălțarea limbei noastre.

Alexandru Resmeriță

Toți abo ații revistelor „UNIBERSUL LITERAR” „VESELIA” și „ZIARUL ȘTIINTELOR” participă la

MARILE PREMII

pe care Zianul „UNIVERSUL” le oferă cititorilor săi.

Nouile cercetări

În domeniul limbei române¹⁾

A împărtăși mulțimei adevăruri, simulse cu trudă din tainicul necunoscut, este bine și folositor, chiar dacă migăloasele documentări ar în trece răbdarea cititorilor dornici de impresii rezezi.

Cercetarea originalelor limbei române a fost mult încercată. În afară de vorbele vădit latine, mai de cuvinte erau socotite ca împrumutate dela popoarele vecine, cum de pildă *Cihac*, în dicționarul său din 1879, afirmă că la 500 de vorbe latine, avem 1000 slave, 300 turcești, 280 grece moderne, 25 maghiare, albaneze, etc. Firește că astfel înfățișată limba română și într'un dicționar mai nou din 1915, apare ca o cârpitură și poate că îndreptățea pe un echoslovak să scrie, nu de mult, în *Prager-press*, că n'avem o limbă omogenă.

Greșala filologilor provenea din cercetarea superficială. Un profan putea crede că numai românii au împrumutat vorbe de la toți vecinii;

dar savantul trebuia să pună și ipoteza contrară: nu cumva aceste neamuri migratorii au împrumutat vorbe dela daco-latini? mai ales că acești vecini veniau din locuri unde nu sunt urme de civilizație antică: sau măcar reciprocitatea trebuia bănuțită.

Toată pricina era necunoașterea limbei dace; deși era cert că poporul român este amestecul colonilor romani cu dacii, nimeni nu cerceta ce limbă au vorbit aceștia. Indelungate studii au lămurit acest punct. Pornind dela adevărul că numirile membrilor corpului le învață copilul de la mamă, am constatat că 12 numiri: *spate*, *ceafă*, *buză*, *mustață*, *pleoapă*, *burtă*, *buric*, *gleznă*, *labă*, *talpă* și genitalele, nu sunt latine, ci din clasică grecească: apoi numirile *geșilor* (agricultori) și numirile de râuri: *Aluta*, *Istru*, *Nistru*, *Siret*, *Prut*, *Buzău*, *Vaslui*, *Covurlui*, *Criș*, *Murăș*, ce corespund cu numiri și noțiuni grecești antice, confirmă că precum macedonenii vechi, cu numire greacă (*makedon*=nalt, lung) așa și dacii vorbeau un dialect din greaca antică, după cum și în Italia a fost la început cultură greacă, și

1) Autorul pune în direcțiune o problemă, ce așteaptă de multă vreme soluțiunea ei. N.R.

TOLSTOI

Bobul de grâu

Niște copii găsiră într-o zi într-o vâgăună obiect mare cât un ou de găină.

Pe la mijlocul acestui lucru era o crăpătură, în tot semăna cu o sămânță.

Un om care trecea pe acolo, văzu obiectul, cumpără de la băcandri, pe cinci copeici, îl duse în oraș și îl vându iar, ca o curiozitate împăratului.

Țarul convoacă pe învățați, și le zise să caute să afle ce era acel obiect: era un ou sau o sămânță. Învățații căutară, căutară, și nu putură să descopere nimic de felul obiectului.

Obiectul fu pus pe marginea unei ferestre.

O găină sbură pe acolo, ciugul iei colo, văzu acel lucru și ciugul un pic și făcu o găurică; obiectul era doar o sămânță, toată lumina văzu bine că asta era, și învățații declarară că era un bob de grâu.

Împăratul se miră mult, el convoacă din nou pe savanți și le ordonă să afle de ce aceea sămânță era așa de mare.

Învățații căutară în știința lor, căutară în cărțile lor, nu găsiră nimic; la urma urmi spuseră împăratului:

— Maria ta, năvem nici un răspuns mulțumitor să vă dăm. În cărțile noastre nu stă scris nimic despre aceasta; trebuie întrebăți fărații, poate că bunicii lor i-a fi învățat cum trebuie cultivată o astfel de sămânță. Împăratul chemă pe un țaran foarte bătrân ca să-l cerceteze.

Omul veni cu greu pe cele două cărje ale lui, nu mai avea dinți, și barba îi era albă. Împăratul îi arătă sămânța, dar bătrânul nu prea vedea bine; o privea, o pipăia.

— Țăicuțule, îi zise împăratul, vrei să-mi spui la ce poate folosi o astfel de sămânță?

— Poate că ai semănat la tine în câmp; poate în viața ta ai cumpărat astfel de sămânțe?

Bătrânul și cam surzise, și nu auzea de cât cu greu, pricepea cu greu. El răspunse:

— Nu, nici odată n'am semănat în pământurile mele astfel de grâne, nici odată nu am cules, nici odată n'am cumpărat. Când cumpăram grâu, bobul era totdeauna foarte mic. Trebuie să întrebăm pe cel mai mare ca mine; poate o putea să spue unde crește planta care face această sămânță.

Împăratul trimise să aducă pe tatăl bătrânului.

— Pe găsit și adus în fața împăratului.

Acest om umbla cu o singură cărje, ochii erau încă destul de buni, și barba era cenușie; în păratul îi arătă sămânța și îl întrebă ce era. Bătrânul o privi cu atenție. Împăratul îi zise:

— Țăicuțule; știi tu la ce ar fi folositoare această sămânță? poate că ai semănat la tine în câmp, poate că ai cumpărat în viața ta?

— Nu, răspunse bătrânul, n'am semănat în câmpul meu grâne ca astea, n'am cules, n'am cumpărat pentru că pe vremea mea aurul nu era încă în curs. Atunci toată lumea să hrănea cu propria sa pâine, și dădea și la cei care n'aveau, când era nevoie.

Nu cunosc locul unde crește această sămânță. Totuș am auzit spui pe tatăl meu că pe vremea lui, grâul creștea mai frumos, și făcea bobul mult mai mare și mult mai numeros. Trebuie să întrebăm pe tata.

Împăratul trimise să cheme pe tatăl bătrânului.

— Pe găsit și adus în fața împăratului.

Acest om era puternic, ochii erau vioi, n'avea cărje, vorbea foarte deslușit, și barba de abia alba. Împăratul îi arătă sămânța, bătrânul o privi pe toate fețele:

— De mult zise el, în sfârșit n'am văzut sămânță așa mare.

— Eluse la gură, gustă din ea și adăogă:

— Da, este tot de același fel.

— Țăic, urmă împăratul, spune-mi în ce loc și în ce vreme crește o astfel de sămânță. Poate ai semănat sau cules, sau cumpărat?

Bătrânul răspunse:

Pe vremea mea, nu era alt grâu decât acesta, din această grăunță făceam noi pâinea noastră și trăiam din ea.

— Țăic, urmă împăratul, vrei să-mi spui dacă pe vremea aceea cumpărați această grăunță, sau o culegeați. Bătrânul surse:

La trecerea din viață a doamnei Amelia Lapedatu

*Erai pentru vrăjmași milenari
Românca, ramură împodobită
De muguri cari-ți semănau, strejari
Ai Neamului în Țara nerobită.*

*Și'n vremi de răzbunare ai plății
Iubirea-ți de româncă și de mamă
Cu jugul cel mai greu de suferit
În noaptea zidurilor ce destramă.*

*Dar viața, chin sălbatec de-ți iera,
Il străbătea lăuntrică lumină:
Credința în „Izbândă” fulgera
Și inima îți rămânea senină.*

*Trecu furtuna dintre patru zări
Și soarele ce răsări 'ntr'o zare
Ți-aduse mult duiosă 'nrourări:
El lumina o Românie-Mare!*

— În vremea mea, zise el, nimeni nu cunoștea păcatul care constă în a cumpăra pâinea sau a o vinde, și nici nu să știa ce este aurul. Toată lumea mânca pâine până se sătura.

— Țăicuțule, zise împăratul, spune-mi unde era pământul tău și unde semănai astfel de sămânță.

— Împărate, răspunse bătrânul, câmpul meu era pământul pe care Dumnezeu l'a dat oamenilor. Câmpul meu, era pământul pe care-l aram; pe vremea aceea, pământul nu era al nimenui; și nu se știa ce era proprietatea mea sau a ta. Ce se numea al meu, al tău, era rodul fiecăruia.

— Mai răspunde încă la două întrebări, zise împăratul: mai întâi spune-mi cum grâul putea crește în chip așa de minunat în acele timpuri, și de ce este azi așa de mic. Al doilea cum se face că nepotul tău umblă cu două cărje, fiul tău cu una singură, pe când tu ești așa de teapăn și puternic, și pasul tău este ușor, și vocea răsună ca cea a unui om sănătos.

Spune-mi țăic pentru ce este așa?

— Este așa, răspunse bătrânul, pentru că oamenii nu mai trăesc din munca lor proprie și pentru că sunt geloși pe vecinii lor. Alte dăți să trăia astfel, să trăia cu teama și respectul lui Dumnezeu. Atunci nu stăpâneai decât ce era al tău dar n'aveai nevoie de ce era al altuia.

Eufrosina Pală

PROFILURI

Iși dă sufletul amurgul

După trestiiile din lacuri

Iară sus... în lumi albastre...

Ard luminile de veacuri...

Tot mai mult se'ntinde pacea

Și aștește 'ncet tot svonul...

Și te toaca 'n mânăstire

Și-i lumină 'n tot anronul...

Cimitirul doarme 'n preajmă-i

Pirotind din cruci stricate...

Plânge-o mamă lângă-o groapă

Cu genuchile plecate...

Într'un hârb de lut cu jale

Potrirește 'n mic tăcuț...

Și-asezând un bob de smirnă

Trist șoptește-o rugăciune...

Mihail Alexandrescu-Cristineșt

*Zi laolaltă, fericiți acum,
Tu, mama ideală și fecioară,
Priviași vioași la îndelungul drum
Pe care au de mers biruitoari.*

*Dar cruda suferință din ani grei
E plug ce brazde-adânci îi viață taie
Prin care ea se scurge, cât să-i vrei
Țăria mulțămirii ca vâpae.*

*Acum din câmpul vieții românești
Dispari, — ca formă, — nobilă femeie
Pe cel al străduinții sufletești
Rămâi ca pildă: Simbol și Idee!*

N. Rădulescu-Nigoc

IERTAREA

Novelă de MARK TWAIN

— Urmare și stârșit —

A doua zi nenorocita mamă trebuia să stea în pat. Abby nu avusese voie să intre în odaia doamnei Mayfair și îi se spusese să meargă să se joace al față, fiind că mama ei era foarte bolnavă.

Copila eși în stradă și fiind că nu-l mai văzuse pe tatăl ei, se duse drept la Curtea marțială, unde spera că-l va găsi.

În răstimpul acesta, membrii curții marțiale fură introduși în prezența lui Cromwell.

Președintele luă cuvântul:

— D-le general, i-am somat, apoi i-am rugat să se răzgândească, dar ei nu vor să tragă la sorți. Ei sunt dispuși să moară, dar nici decum să se abată de la preceptele lor religioase.

Fața lui Cromwell se posomoră. După ce rămase câte-va clipe pe gânduri, traușă astfel chestiunea:

— Nu vor muri cu toții, dar de vreme ce nu vor să tragă la sorți o să tragem noi. Dă ordin să-i aducă în sala de colo. Pe urmă, să-i alinieze cu fața la perete.

După ce rămase singur Cromwell rămase câtva timp pe gânduri, apoi chemă un servitor și îi zise:

— Du-te pe stradă și adu-mi aici pe primul copil pe care îl vei întâlni. Servitorul se întoarse aproape în aceeași clipă, ținând de mână pe Abby.

Fetița se îndreptă imediat spre Cromwell și se urcă pe genunchii lui spunându-i:

— Vă cunosc bine, domnule, sunteți lordul general. Toată lumea tremură în fața d-voastră, în schimb mie nu mi-e frică de d-voastră, fiindcă v'ați uitat în totdeauna cu blândete la mine: de altfel cred că mă cunoașteți...

Un zâmbet discret se strecură pe fața severă a dictatorului.

Și totuși...

de LEONTIN ILIESCU

*Ovulțiile tale sunt vârful de ace
In sufletul meu,
Și totuși, el tace
Zâmbind și așteptă să-l mântui tot eu.*

*Privirile tale sunt raze de lună
Destinului meu
Când visuri s'adună
Să-ți spună 'n ce lacrimi sfințitu-l-am eu.*

*Iar răsul tău — răsul cu umbre bizare, —
E jale și foc,
Și totuși, îmi pare
Că 'n răsul tău este un vis de noroc...*

*Cum tremuri, iubito, ca trestia mării
Frăjtită de val!...
Răspunși tu chemării
Ce-ți pteură 'n suflet doiniri din cavali?*

*Sau vrei să fii semnul fatal de 'ntrebare
Destinului meu —
Prăpastia 'n care
Ursit e să cadă semețul Tyrtou?*

*Iubito, mi-e dorul un freamăt de visuri
Ca tunuri și flori...
Sub mine-s abisuri,
De-asupra-mi — abisuri, și 'n sufleu-mi no.*

*Și totuși, mi-esti dragă ca floarea de lotos
Și-alături aș vrea
Să-ți stau — un ignotus,
Departa de lumea ursuză și rea!...*

— Nu, nu mi-aduc aminte de d-ta...
— Foarte rău, continuă Abby. Se vede că nu aveți memorie... În sfârșit nu e nimic, fiind că eu însămi sunt distrată uneori... Dar de ce nu mă îmbrățișați, așa cum mă îmbrățișează tata.

— O! de ce nu, zise dictatorul, râzând de data asta, din toată inima...

De altfel orice mi-ai ordona ași considera ca o datorie să execut... Va să zică îl inbești mult pe tatăl d-tale?

— De sigur că da.

— Ei bine, atunci te îmbrățișez de două ori, odată pentru d-ta și odată pentru dânsul.

În clipa aceea își făcuse apariția în cabinetul dictatorului un ofițer care după ce se inclină în fața lui Cromwell zise:

— Alteță, coloneii au sosit.

— Bine, poți pleca.

Șeful statului remise atunci micii Abby trei discuri: două albe și al treilea de un roșu aprins; memoria necăstuiă din urmă era să trimită la moarte pe colonelul care-l va primi.

— O! ce frumoase sunt jucăriile acestea exclamă Abby. Oare ale mele să fie?

— Nu, draguță sunt pentru alții și acum ridică puțin te rog perdeaua de acolo și care ascunde o ușă în odaia de alături vei vedea trei bău-bași, în picioare, unul lângă altul și eu spatele la d-ta. Vei da fiecărui un disc. Pe urmă întoarce-te din nou aici.

Abby dispăru în dărătul perdelei, în

vreme ce dictatorul rămase singur încântat de soluția pe care o găsise.

Fetița se opri o clipă pentru a examina odaia fatală. Aproape numai de cât un zâmbet se ivi pe fața-i candidă, de oare ce recunoscuse pe tatăl ei.

Ea înaintă zâmbind și depuse cele trei discuri în mâinile ofițerilor, apoi se repezi la tatăl ei strigându-i:

— Uite, tată ce dar frumos ți-am rezervat.

Colonelul Mayfair privi discul fatal apoi căzând în genunchi, într-un avânt de dragoste și de milă, strânse la pieptul lui micul și nevinovatul călău.

Toți cari asistaseră la scena aceasta înlemniseră de măreția dramei care se desfășura înaintea lor și începură să plângă. Deodată un ofițer se apropiă de colonelul Mayfair, rugându-l să-l urmeze.

— Dar unde îl duci? întrebă Abby.

— Trebuie... trebuie... să-l duc într'altă... parte a fortăreței, explică ofițerul profund mișcat.

— Dar asta nu se poate, se răsti Abby supărată... tata trebuie să se întoarcă numai decât acasă fiindcă mama e bolnavă.

— Dar nu se poate, draguță, interveni blând colonelul.

Abby bătu din picior și adresându-se încă odată ofițerului:

— Ți-am mai spus că mama e bolnavă... Lasă-l să plece, fiindcă așa vreau eu.

— O! dacă ar fi numai după mine,

răspunse ofițerul palid și emoționat.

Dar Abby nu-l mai asculta și dispăru mai înainte ca cineva să fi putut observa fuga ei. Peste o clipă însă se întoarse ținând de mână pe Cromwell. În fața acestei formidabile apariții, toată lumea încrămenise.

— Vă rog opriți-vă domnule! strigă Abby adresându-se dictatorului. Mama e bolnavă și dorește să-l vadă pe tata. Le-am explicat dar nu vor să mă asculte.

Cromwell întrebă mirat:

— Cum, dânsul e tatăl d-tale?

— Firește că e tata... Altminteri așa fi dat eu discul acela frumos?

O expresie de groază trecu pe fața lui Cromwell.

— Vai, explică el. Cum de am putut face una ca asta? Ce stranie și dureroasă coincidență. Ce pot să fac acum?

Abby nerăbdătoare exclamă:

— Ei bine n'aveți de cât să dați ordinul să-l lase să plece. De altfel trebuie să plece, fiindcă mama e greu bolnavă. Și în afară de asta mi-ați făgăduit că mi veți îndeplini orice rugăminte.

— O expresie plină de duioșie lumină figura aspră a dictatorului și el murmură nespuse de mișcat.

— Mulțumesc-ți Doamne că ai provocat întâmplarea cu făgăduiala pe care am dat-o și îți bine cuvântată, copilă dragă că inspirată de Cel de sus, mi-ai reamintit la timp promisiunea făcută. Domnule locotenent, execută ordinele micii mele prietene. Prizonierul este grațiat și deci trebuie pus imediat în libertate.

Trad. de Const. A. I. Ghica

Cronica dramatică

Teatrul Regina Maria — „Othello” de W. Shakespeare. — „Fedra” cu Agata Bărescu.

Un profesor francez, care joacă rolul de Sherlock-Holmes în cercetarea originii operelor „atribuite” lui William Shakespeare, a strâns o bogată colecție de documente din care ar reesi că altcineva a scris „Hamlet”, „Negustorul din Venetia”, „Romeo și Julieta”, „Cunnetrele vesele din Windsor”, „Visul unei nopți de vară”, „Macbeth”, „Othello”, etc.

Personajul în chestiune împinge documentația până acolo, în cât stabilește și locul exact al vilei din Belmont, în care a locuit Portia, eroina din „Negustorul din Venetia”.

El susține că Shakespeare n'a putut să scrie nici „Negustorul din Venetia”, nici „Othello”, de oarece n'a fost în Venetia, pe când autorul presupus, a făcut studiile sale la Padua și a pomenit de vila din Belmont, — deci cunoștea împrejurimile Venetiei...

Să lăsăm aceste cercetări minuțioase, cu caracter special literar. Credem că Otello ar fi putut viețui și la Veneția, ca și la Siracusa, Malaga, Cadix, sau la alt oraș meridional.

Nu importă locul unde se desfășoară acțiunea. Gelozia lui Otello, alimentată puternic și perfid de Iago, se putea produce în orice localitate, din moment ce situația psihologică o favoriza.

Deci în „Romeo și Julieta“ Shakespeare a descris pasiunea amorului, în „Otello“ genialul dramaturg englez a descris pasiunea geloziei, sub diversele sale aspecte.

Otello e un îndrăgostit pasionat și insinuațiile perfidului său locotenent Iago, îl transformă, gradat, într-un gelos formidabil. Gelozia, puternic alimentată de bănueli, atinge, la un moment dat, demența. E gelozia de ordin psiho-patologic, care se manifestă în clipa când maurul ucide pe Desdemona.

Shakespeare a descris admirabil toate fazele geloziei și cu o artă desăvârșită a subliniat chinurile ce le suportă eroul, care iubește pasional, dar se crede înșelat. Iago e în altă fază a geloziei: el se războiește pe Otello, deoarece îl bănuiește că a fost amantul soției sale.

Compania Bulandra și-a luat o grea sarcină reprezentând această capodoperă dramatică, ce reclamă o interpretare de primul ordin. Cele două roluri — Otello și Iago — sunt de egală valoare din punctul de vedere al intensității dramatice și al expresivității pasiunilor izvorâte din gelozie. D. Tony Bulandra a jucat în mod conștiincios rolul lui Otello, dar n'a putut reda decât unele stări sufletești ale eroului. Iago a fost interpretat onorabil de d. Băltățeanu; d-na s-a pus la contribuție toate mijloacele sale, dar rolul n'a fost studiat suficient. Rolul lui Iago reclamă un mare comedian și d. Băltățeanu e un tânăr artist de valoare, care trebuie să-și cunoască forțele de care dispune.

La teatrul „Carul cel Mare“, s'a reprezentat „Fedra“ de Racine, cu marea tragediană Agata Bărsescu și câțiva artiști și artiste de la teatrul Național din Iași.

D-na Agata Bărsescu, gratic bogatelor sale mijloace de tragediană desăvârșită, n'a redat o Fedra plină de măreție tragică.

Publicul a ovacionat călduros pe d-na Agata Bărsescu.

Ansamblul a fost asigurat de d-nii L. Proșir, Aurel Ghițescu, A. Mărcovici, d-na Brasky — de la teatrul Național din Iași — și d-na Ana Gârja-Vlădicescu.

ROMANES

Zâmbete curate

O! Vera!... În pacea serii, când blândă, visătoare
Se plimbă luna 'n vraja cuprinsului senin
Apropie-te tainic a tot cuceritoare
În ritmul legănărei unui final divin.

Și vin, când stinse 'n umbră, atâtea doruri mate
Sînghere zac în preajma părerilor de rău
Din recele cortegii a viselor pierdute
Să-mi regăsese în noapte, trudit și visul meu.

Și ascultând atuncea, splendida întrupare
De zâmbet pururi tînăr, și pururi triumfător.
Povestea nesfârșită din suflet ce mă doare
Înțelegînd cât poate să 'ndure un muritor.

Lăsa-vei să pornească din umede pleoape.
Privirea-ți să-mi aline o lacrimă de foc.
Iar eu, simțind balsamul de inimă aproape
Uita-voi poate o clipă, că n'am avut noroc.

B. Holsaru

Clipe de groază

— Nuvelă de Alfain d'Ayzac —

(Vezi ilustrația din pag. 1)

— Haide Ulinka, sania e gata.

Și Petre înfășurat într-o blană de urs, deschise ușa hanului.

Înăuntru focul ardea voios în vatră, răspândind o căldură înăbușitoare. Mica Ulinka Fedorowna, o țărăncuță bălaie, de vreo douăzeci și doi de ani, sfârșea tocmai să se îmbrace.

— „La revvedere mamă Alexandrina și bunul D-zeu să te aibă în pază.

Tânăra femeie îmbrățișă pe patroana hanului, apoi trecând pragul ușii se urcă în sanie.

Petre luă hăturile și după un ultim rămas bun, sania porni la trap.

Drumul pe care stâlpii kilometrici indicau distanțele se înșira alb în zare. Pretutindeni domnea o tăcere mormântală, întretăiată doar de clinchetul zurgăliilor.

În răstimpul acesta Ulinka nu rostea o vorbă, absorbită de gândurile ei. Se gândea la Petre cu care se căsătorise de curând, și care, fără îndoială era cel mai strășnic și cel mai îndrăznit vânător de urși de prin partea locului.

Ei veneau acum dela Perm, unde făcuseră cumpărături pentru tatăl tinerei femei, moș Fedor, care ținea în sat hanul „Sfântul Nicolai“. De asemenea ei făceau cu ocazia asta o călătorie lor de nuntă.

Și Ulinka visa acum la toate minunile pe care le întrevăzuse în cele două zile petrecute la oraș. Ar fi dat zece ani din viață — și asta fără nici o disconfort, — pentru a fi născută în-

tr-o condiție care i-ar fi permis să fie soția unuia din acești boieri pe cari îi văzuse la oraș.

Și totuși dacă ar fi voit! Iși aducea aminte că Sergiu Burakin, un nobil tînăr și frumos, îi oferise pe vremuri o avere. Dar ea îl refuzase, fiindcă nu înțelegea să devină amanta lui; de altfel se împlinise aproape un an de când nu-l mai văzuse pe Sergiu. Cu toate astea îi se păruse că-l văzuse în ajun la Perm. La gândul acesta ea se înfioară din creștet până în tălpi.

— Ei, dar Petre e cu mine, se gândi ea așa că Sergiu nu va îndrăzni să se apropie de mine.

Pe când se gândea astfel sania pornea cu o repeziune nespusă.

În depărtare se zărea un sat. Peste câteva clipe satul se apropia și aproape numai decât casele dispăreau în spatele unei răspântii.

Afară era lumină ca ziua. La câteva sute de metri se zărea acum o linie sumbră care tăia pământul și cerul, asemenea unui decor de teatru: era o pădure.

Fără îndoială, Ulinka cunoștea pădurea, dar nici odată n'o străbătuse fără teamă, din pricina necunoscutului și a fatucămei care domnea acolo.

„Petre!“

Tânărul vânător se întoarse. Ulinka simți nevoia de a se destăinui, de a-și goli sufletul. Ea se lipi de el încet și cu sfială povestindu-i pătania ei cu Sergiu Burakin, întâlnirea ei cu el la Perm și tot astfel presimțirile care îi năpădeau sufletul.

Petre asculta destăinuirea ei în tăcere, apoi o întrebă:

— L-ai iubit?

JALEA MITOCANULUI

— MONOLOG —

— Bună vremea, cârciumare, e mai vesel pe la voi!
Pe la mine-i supărare și necazuri și nevoi.
Nu știu, zău, d'o să-mi mai treacă, căci norocu mi-e zevzec;
Ia dă 'ncoace o cinzeacă, cât mai iute să-l înec.

Nurs bețiv, nu, fără de glumă, dar, la urmă, ce să-i faci!
Când necazul te sugrumă, cată, deci, să-l vâri în draci.
Și, din toate, moartea par'că e cea mai afurisit:
In telega ei te 'ncarcă fără să stea s'o fi poftit.

Dă năvală! Știu, firește, că și ea are curânt.
Căci altfel prea se 'nmulțește omenirea pe pământ.
N'am mai avea loc. Știu iară că și bine face ea,
Uneori, cum, bunioară, când pe soacră-ta îi ia.

Dar să vie la muere, sau măcar și la bărbat.
Când se află în putere și-i la muncă inhămat!
Dar să vie și, d'odată, să îi șteargă dintre rii,
Când te casa'ntemeiată ș'au o spuză de copii!...

Uite-i prost! Nu vi se pare? Iacă astăzi dau de mal
Cu Mitana mea, pe care ieri am dus-o la spital.
E căscată gura gropii, astfel doctorii mi-au spus;
Până mâine ortul popii o să-l dea. S'a dus, s'a dus!

Hei, săraca! De frumoasă nu era, dar îmi plăcea,
Căci mereu, ori când voioasă, treaba casii o făcea.
Imi spăla rușele bine, ca zăpada le albea;
La cârpit iar, ca ea nimeni zău că nu se pricepea.

Dar fasole și piștiie, știu coala cu usturoi,
Și un borș!... cine mai știe să le aibe ca la noi!
Unde pui ca ea cinstită alta nu s'a pomenit.
N'a căzut în vre-o ispită; nu, cu nimeni n'a greșit.

Nu, nu, nu, Doamne ferește, nu era d'alea de soi
Ce la dragoste gândește cu ori care marțafoi!
Veneam turtă, câte-o dată, ș'o luam la'njurături,
Ba chiar mâna mea spurcată îi lipea și calcavuri;

N'o vedeai cum că crâcnește; răbdă'n piele și tăcea.
Na, vă spui, nu se găsește o nevastă ca a mea.
M'am fost dus cu ea'n plimbare, știu a omul, pe la Moșă.
Ș'am băut opt țuici, îmi pare, ș'am mâncatără gogoșă.

Apoi d'acolo trecurăm la grădina Eliad.
Și acilea o făcurăm lată-lată, curat iad.
Mitei, fleici și sarmale, ca nebunii am înghițit:
Am tras câte-va ocale și... aici s'anolnăvit!

Știu la dreaptă socoteală, dac'o fi s'o fac cinstit,
Zece chile zăpăceală eu cu dânsa am pilit.
O, sărmana nevestică, mâine n'o s'o mai gălesc;
Uite'nghet și mi-este frică când la asta mă gândesc.

S'a sfârșit cu-a noastră casă; a intrat vârtejul'n ea.
Vie moartea uricioasă și pe mine să mă iea!
Vie, aidi, curând să vie, ori eu singur seama-mi fac
C'un cuțit, cu o frânghie, ori m'asâr! coala în lac.

S'angroșat cu totă gluma, zău, mi-e rău, zău sânt turbat.
Când gândesc să plec acuma, măiuc alta iar să-mi cat!...

N. TINC

— Nu, Petre și nu-l voi iubi nici odată. Numai pe tine te iubesc!

— Ulinka.

Și fânău femeie apropiindu-și fața de aceia a vânătorului de urși, îl sărută prolung.

— Domol Balka, domol.

Calul începu să necheze dând semne vădite de nerăbdare.

— Ce este? întrebă Ulinka uitându-se mirată în jurul ei.

— Uite o sanie.

— O sanie... Să nu fie Sergiu?

— Ei, asta e! Se vede că el nu mă cunoaște, altminteri nu s'ar ține după tine...

In clipa aceea o sanie trasă de trei cai voinici strbătu în fugă șoseaua și dispăru la o cotitură a drumului.

— El e îngână Ulinka. Vai Doamne!

Pădurea era aproape și sania lui Petre se avântă acum de-alungul

lăstarului în schimb sania lui Sergiu nu se mai vedea nicăeri.

— Ți-e frică Ulinka?

— Da, Petre. Simt că ne amenință o nenorocire.

— Se vede că te înspăimântă întunericul. Burakin e departe, țî-o garantez.

Deodată o izbătură puternică zguduia sania.

In același timp Petre fu aruncat la vreo cinci metri. Deabia avu timpul să se ridice că auzi pe Ulinka strigând:

— Ajutor, Petre! ajutor.

Două siluete de bărbați dintre cari unul ținea o femeie în brațe, străbăteau în fugă șoseaua înfundându-se în pădure.

Petre pricepu. Femeia era soția lui pe care Burakin o răpise. Fără să stea o clipă pe gânduri el se repozi cu briceagul desfăcut la cei doi bărbați.

O defunătură cutremurătoare văzduhul; Tovarășul lui Burakin trăsesese asupra lui Petre.

„Canalie!...”

Și briceagul lui Petre se înfipse în pântecul însoțitorului lui Burakin, care muri imediat.

La rândul lui Sergiu trase și el un foc asupra lui Petre care nu fu atins însă.

Atunci Petre se repezi la Sergiu cu briceagul dar temându-se să nu rănească pe Ulinka, plecă repede arma care răni ușor pe Burakin la picior.

In clipa în care Petre luase în brațe pe soția lui leșinată așezând-o în sanie, se auziră câteva lătrături, în vreme ce caii boerului rus o luară speriați la goană, gata să arunce sania într'un șanț.

— Lupii, lupii urlă îngrozit Sergiu.

Primul gând al lui Petre fu de a sări pe capră și să fugă. Dar rănitul? Putea el oare să-l lase pradă fiarelor?

Și Petre rămase câte-va clipe pe gânduri.

— „Scăpați-mă, scăpați-mă” strigă Sergiu înebunit de groază.

Fără să stea mult pe gânduri Petre, cuprins de milă, îl ajută să se urce în sania care porni numai de cât.

*

In răstimpul acesta lupii se aruncară asupra prietenului lui Sergiu care zăcea întins pe jos, cu pântecul spintecat. O parte se luară însă după sanie.

— Vai Doamne ce ne facem exclamă d-codată Ulinka trezită din leșin... Și Sergiu aici cu noi!...

Și Ulinka se făcu mică de tot în prada unei spaimе nespuse.

Puțin câte puțin, lupii se apropiau. Unii mai îndrăzneți, depășiră sania lătrând fioros.

Și nici o pușcă! Fiarelor le trebuia pradă, altminteri călătorii erau pierduți.

— Petre, zise Sergiu, nu există decât un singur mijloc de scăpare. La

vreo doi kilometri de aici drumul se încrucișează.

Deci acela dintre noi care vrea să se sacrifice se va da jos iar lupii se vor repezi asupra lui lăsând sania în părăsire.

Unul din noi trebuie să se devotoze. Eu sunt gata, de oare ce îmi reamintesc păcatul.

— Asta nu se poate, exclamă Petre, dacă o fi să murim, murim cu toții.

— Nu, Petre nu vezi că sania merge greu. Nici odată n'o să mai sosim la cotitură.

Apoi, cu ochii plini de lacrimi, Sergiu se întoarce o ultimă oare spre Ulinka pe care o iubise până la crimă și pe care o iubea încă și îngână :

— Haide trebuie să-mi fac datoria.

În răstimpul acesta sania eșise din pădure și fără ca Petre să fi putut rosti o vorbă Sergiu sări jos. Într-o clipă lupii se opriră aruncându-se asupra lui Sergiu. În vreme ce sania ușurată porni nebunește.

Cum sosi în sat, calul căzu zdrobit în fața casei în vreme ce Petre și Ulinka, îngroziți, se dădură jos din sanie aruncându-se în brațele bătrânului lor tată, care în fața vetrei și invocând protecția sfințelor icoane, îi aștepta de mult în prada unei noliști nespuse.

Trad. de Const. A. I. Ghica

FILATELIA

PENTRU COLECȚIONARI

Începând cu acest număr vom publica câte-va articole al căror cuprins va interesa mult pe colecționari.

Sfătuim pe cititorii noștri să le urmărească cu atenție.

Sistemul de a se colecționa mărci pe plicuri originale, în special din emisiunile vechi, și mai ales a acelora care, obliterate au o valoare cu mult superioară aceluiași mărci neobliterate, dacă s'ar generaliza ar fi un mijloc de a combate industria imitațiilor de mărci și de obliterate-uri, (ștampilare) care și la noi în țară — cu regret trebuie să o constatăm — a luat un oare care avânt în detrimentul mărcilor autentice, umplând pe de altă parte buzunarele unor vânzători de câștiguri ușoare, lipsiți de orice scrupule.

Râul ce se aduce mărcilor autentice prin lansarea imitațiilor atât în ce privește marca tip cât și obliteratea ei este enorm de oarece este știut că valoarea unei mărci din punctul de vedere filatelic se formează în moduri următoare :

1. Ea este în raport invers cu cantitatea emisă adică, cu cât mai puține exemplare dintr-o marcă, au fost emise, cu atât valoarea ei filatelică va fi mai mare și vice-versa.

Romanța frunzelor

*Incep iar frunzele să cadă ca niște ritmice suspine
Ca niște note risipite din simfonia unui lied,
Cum se desprind tot în cadență ș'apoi se prăvălesc în vid,
Atâtea clipe ce cuprind atâtea însuflețiri senine.*

*Și ca o ploaie de confeti în carnavalul indecent
Se risipesc și joacă 'n aer ce-i biciuit de serpentin,
Lungi șiruri reci de ploi tăcute de care zările sunt pline —
Ascultă : iar monotonia instrună cântecul ei lent.*

*Vestmântul formelor ce 'nchiagă în plămăuirea lor natura
Il sfâșie în criză-acută cu nervii neurastenizați —
Aceiaș toamnă ce 'ntârzie pe sub castanii despuiați,
Incep orchestrele-asteptate ca să atace Uvertura.*

*Incep iar frunzele să cadă... și toamna-a ridicat cortina :
Decorul e mereu acelaș... pluctisitor e de banal ;
Pe-o bancă 'n parc visează bardul profilu-amăgitor și pal,
Ascultă frunzele cum cad... sunt agonii, le știu surdina.*

Petre Antonescu

2. Valoarea filatelică a aceleiași mărci depinde dacă cantitatea celor obliterate este mai mare sau mai mică decât a acelor neobliterate. Și aici dar, raportul se menține atât pentru cele obliterate cât și pentru cele neobliterate se vor găsi în cantitate mai mare, valoarea lor filatelică va fi mai mică și vice-versa; tot așa dacă cele obliterate se vor găsi în cantitate mai mare, valoarea lor filatelică va fi mai mică.

Dacă precum am arătat mai sus, părerea ce am de a colecționa mai ales mărci vechi pe plicurile pe care au fost aplicate, părere ce cred că o vor împărtăși și cititorii noștri, este că, sistemul acesta prezintă mai multe elemente de constatare în privința autenticității atât a mărcii cât și a obliteratei, și anume :

1. Formatul ștampilei care depinde de epoca și localitatea în care a fost întrebuințată.

2. Data și culoarea tușului ce s'a întrebuințat pentru obliterate.

3. Valoarea nominală a mărcii sau mărcilor, în raport cu tariful poștal corespunzător datei când marca a circulat și a. m. d.

Elementele ce constituiesc pe lângă originalitatea ce prezintă marca în sine, punctele de verificare, pe care se bazează un export filatelic.

Astfel cu timpul colecționarul deprinzându-se cu asemenea cercetări va putea parveni de a nu recurge la expertize speciale de cât în cazuri excepționale mai ales că la noi în țară asemenea specialiști experți sunt puțini la număr, pe când în străinătate sunt destul de numeroși și numiți în permanență în această calitate chiar de Tribunale.

Correspondență filatelică

Răspundem numeroșilor noștri cititori debutanți că am încercat să le satisfacem rugămintea.

Am obținut dela un cunoscut filatelist mai multe serii de câte 20 plicuri, cuprinzând fiecare câte 50 mărci, în serii, fiecare diferite una de alta, cari ar avea următoarea valoare :

Plicul No. 1, 15 lei, plicul nr. 2 lei 20, plicul nr. 3 lei 25, plicul nr. 4 lei 30, plicul nr. 5 lei 35, plicul nr. 6 lei 45, plicul nr. 7 lei 60, plicul nr. 8 lei 75, plicul nr. 9 lei 90, plicul nr. 10 lei 110, plicul nr. 11 lei 130, nr. 12 lei 150, nr. 13 lei 175, nr. 14 lei 200, nr. 15 lei 250.

Celelalte plicuri le vom anunța în numărul viitor. Fiecare plic are mărci cu totul deosebite.

Adresați : C. Or. General Lahovari, 113, București.

C. Orășlanu

POETUL

*Voi îl cunoașteți toți; îl întâlniți
Adeseori pe străzi, prin cafenele,
Vesnic avid de bani și de cafele,
Cu plete lungi, cu ochii nedormiți...*

*È mândru; are pantaloni cârpiți,
Cu gândul umblă tot mereu prin stele,
Sub braț cu'n teanc de manuscrise
grele,*

Ți-le citește dacă nu-l eviți...

*Cu'n zâmbet fin îți cere o țigare
Iar cu'n oftat, .. ca omul care n'are
Ți cere un ban să-i dai ca împrumut.*

*Apoi, când noaptea rece se coboară
Il vezi grăbind, cu-o carte subțioară
Prin frig, ca să viseze 'n așternut...*

Dimitrie Tihos

NOUȚELE PREMII FILATELICE

ALE

UNIVERSULUI LITERAR

Pe luna Februarie 1924

CUPON No. 4.

Câteva hazuri

Fiul risipitor

Lenevie

Dentistul către fiul său. — Iar parale? Gândește-te că câtă durere sunt făcute!

— Nu-ți dau nimic, ești un leneș, de doi ani nu mai ești în stare să înveți un cântec nou...

Mamă și amantă

ROMAN DE LOUIS ULBACH

30

Servitorul aducând șava, pusă capăt chinului acesteia. În fața gustării delicate se lăsa aduse, d-na de Luzay zise:

— Oh! nu vreau să-mi strică potha de mâncare pentru prânz; un pahar de apă și o coajă de pâine mi-ajung.

Își turnă un pahar de apă pe care-l bău pe mârșufiate și când isprăvi o întrebă:

— La ce ceas prânzești?

— Prânzim la 7.

— Prânziți?... ai dreptate, ai pe nepoată-ta. Filip mi-a vorbit de ea; unde e?

Întrebarea fu pentru Jeanne un nou chin. Gărea pentru a-i cere mâna nepoatei venise Genevieve, de vreme ce Filip îi vorbise despre ea? Luând obiceiuri de țărăncă, vicontesa de Luzay nu dase cu totul uitării șiretățile și oarecare diplomație. Avea aerul de a-și aminti de nepoată, când poate nu făcuse drumul acesta decât spre a o vedea și a o cunoaște.

Ei bine, era mai bine să se sfârșească acum: s'o văză și chiar dacă ar fi să moară pe loc, Jeanne de Gremilly va ști ce-i rămâne de făcut.

— Stă și servitoarea veni.

— Reagă pe d-ra Louise să poțtească până mai.

Cele două prietene n'auvură decât vremea să mai schimbe câteva banalități și Louise, șape de sigur auzise anunțându-se d-na de Luzay, sau probabil se informase de numele vizitatorei, apără în salon.

Aducea și ea aci armele ei; Era mai puțin galidă, mai trandafirică decât fusese în dimineața aceea. Văzând-o intrând așa de frumoasă în timiditatea ei, ea o statua a inocentei,

a iubirii candidă și mai ales a tinereții, d-na de Gremilly primi o nouă lovitură. Era o rază de soare, de aurora, venind după îngheț și sfârșind prin a o îmbătrâni.

— Louise — îi zise ea cu o voce grăbită ca și gestul cu care zmulgi un țep dintr'o rană — uită, mama lui Filip vrea să te vază.

D-na de Luzay se sculă și adăogă cu o mișcare părintească:

— Și să te îmbrățișeze copilă mea.

Era oare o bine cuvântare părintească la toată accepția cuvântului, sărutarea aceasta?

Louise își oferi timid frunța, dar vicontesei îi plăceau mai mult săruturile pe obraz, de aceea îmbrățișă pe Louise cum îmbrățișase și pe Jeanne; apoi după câteva grațiozități și ceva amintiri despre familia fetei, îi făcu un semn din cap ca și cum ar fi vrut să-i dea să înțeleagă că poate să plece:

— Sunt foarte bucuroasă că te cunosc, copilă mea; te-am văzut când erai mică de tot. Nu-ți mai aduceai aminte de mine?

— Din potrivă, doamnă.

— În orice caz nu mă-ți fi recunoscut.

— Ba da, doamnă.

— Și nu mintea căci mama seamăna mult cu tu.

— Aide, aide, ai învățat la școală bună! Scumpa mea Jeanne te-a deprins cu politetea și cu măgulirea; eu am să fiu mai sinceră. Când te-am văzut, erai o copilă; astăzi ești domnișoară și ai aerul unei dragute doamne. Pe curând draga mea!

Louise, roșind din ce în ce mai mult, turburată, simțind că-i tremură plecioarele și ascunzând acest tremur într'o reverență, se re-

trase discret și ieși din salon.

— E foarte dragălașă — zise d-na de Luzay, după ce ieși Louise.

— Da, a fost cam suferindă și nu m'aș mira de loc dacă ar a-rea încă friguri.

— Sunt frigurile vârstei... seva! înțeleg. Trebuie s'o măriți.

— Dacă se prezintă o partidă...

— Nu s'o prezentat încă?

— Nu.

— Fii pe pace! n'ai s'astepti mult!

Jeanne își ascuțea curajul, dar ținea să fie prudentă. Nu îndrăzni să meargă mai departe și se opri brusc, așteptând o ieșire precisă a prietenei sale și deprinzându-se cu desoperarea ca să poată primi atacul.

Se părea însă că d-na de Luzay ocolea să dea la pta decisivă.

— Nu prea pari grăbită să-ți măriți nepoata — reluă ea surprinsă de laconismul Jeannei.

— Ce te face să crezi asta?... Un bărbat bun m'ar tenta...

Și nenorocita avu stângăcia să-și dea singură o lovitură:

— Nu cumva vîi să mi-o ceri?

Mama lui Filip se porni pe răs:

— Tu te gândești că rămâi singură când și a'o lua nepoata. Mumele cari își înceară băeții sunt niște egoiste. Știu bine că lasă apoi pe copilul rătăcit și că și'l lipesc și mai mult prin mîitetei ce vor veni. Anot însă cari își mărită fata fac un sacrificiu de-căvârșit, o pierd. Găsec din foarte natural că nu te botărăști, dar și tu să admiti că ară de dorința de a fi mamă mare ca să am și mai mult pe fiu-meu lângă mine.

D-na de Gremilly a cărei inimă bătea să spargă încăperile ei, îngăimă:

— De sigur că ai dreptate, da... multă dreptate.

(Va urma)